
FOLKETINGET

**Europaudvalget, Miljøudvalget
EU-konsulenten**

Til: Udvalgenes medlemmer og stedfortrædere

Dato: 9. januar 2009

Grøn bog om håndtering af bioaffald i EU

En bedre håndtering af bioaffald ventes at kunne bidrage væsentligt i forhold til EU's klima- og energipolitiske 20-20-20-målsætninger særligt i forbindelse med vedvarende energi. I den sammenhæng har Kommissionen den 3. december fremlagt en grøn bog om håndtering af bioaffald i EU¹. Med grønbogen sigter Kommissionen at drøfte spørgsmål om, hvordan håndteringen af bioaffald kan bidrage på de klimapolitiske og miljømæssige udfordringen, som EU står overfor.

Håndtering af bioaffald i dag

Behandlingen af bioaffald håndteres på nuværende tidspunkt forskelligt i EU's medlemslande. På EU-plan er håndteringen af bioaffald omfattet af flere forskellige EU-retsakter.

De generelle krav til affaldshåndtering er i dag fastlagt i det reviderede affaldsdirektiv², som også indeholder særlige regler om bioaffald. Direktivet blev for nyligt revideret, hvorigennem det blev besluttet, at Kommissionen skal *"foretage en vurdering af håndteringen af bioaffald med henblik på at forelægge et forslag, hvis det er relevant". "Vurderingen skal indeholde en undersøgelse af muligheden for at sætte minimumskrav til håndtering af bioaffald og kvalitetskriterier for kompost og for afgasset bioaffald med henblik på at sikre en høj beskyttelse af menneskers sundhed og miljøet"*.

På denne baggrund lægger Kommissionen med grønbogen således op til en debat om, hvorvidt der er et behov for en EU strategi for håndtering af bioaffald, eller om foranstaltninger på nationalt plan vil være tilstrækkeligt effektivt til at sikre forsvarlig håndtering af bioaffald i EU.

¹ KOM(2008)811

² 2008/98/EF

Forskellig håndtering af bioaffald i EU's medlemslande

Som nævnt ovenfor, anvendes forskellige metoder til håndtering af bioaffald i EU. I grønbogen gennemgår Kommissionen de mest udbredte metoder, der anvendes i EU's medlemsstater og ser på, hvilke bioaffaldsmetoder som bedst vil kunne imødekomme udfordringer som klimæændring og forringelse af jordkvaliteten.

Bioaffald i EU

Bioaffald defineres som bionedbrydeligt have- og parkaffald, mad- og køkkenaffald fra husholdninger, restauranter samt fødevarerforarbejdningsvirksomheder. Den samlede produktion af bioaffald i EU er ifølge grønbogen 76,4-102 mio. t. affald fra husholdninger samt 37 mio. t affald fra fødevarerindustrien.

Der nævnes følgende forskellige håndteringsmuligheder for bioaffald i EU:

- Deponering, hvor bioaffaldet nedbrydes i deponeringsanlæg under dannelsen af gas
- Forbrænding af bioaffald som en del af blandet husholdningsaffald.,
- Biologisk behandling, herunder kompostering, anaerob nedbrydning og mekanisk biologisk behandling

Danmark anvender ligesom Holland, Sverige, Belgien, Luxembourg og Frankrig i vid udstrækning forbrænding kombineret med en høj grad af materialenyttiggørelse og strategier til fremme af biologiske affaldsbehandling. Tyskland, Østrig, Spanien og Italien er kendt for at have en høj komposteringsprocent og for anvendelse af en mekanisk biologisk behandling. Derimod anvender en lang række medlemsstater deponering, hvilket ifølge grønbogen er den værste, men stadig den mest brugte håndteringsmulighed i EU³.

Virkninger knyttet til håndtering af bioaffald

For at indlede debatten om håndteringen af bioaffald gennemgår grønbogen en række spørgsmål om de miljømæssige, økonomiske og sociale virkninger, der er knyttet til håndtering af bioaffald.

Miljømæssige konsekvenser

³ Nationale strategier og EU's deponeringsdirektiv (Rådets direktiv 1999/31/EF af 26. april 1999) skal bidrage til at reducere anvendelsen af deponeringsmetoden

I forhold til vurderingen af de miljømæssige konsekvenser af bioaffaldshåndteringen gennemgår Kommissionen først og fremmest risikoen for udslip af emissioner i forbindelse med de forskellige metoder, der på nuværende tidspunkt anvendes i de forskellige medlemsstater, hhv. deponering, forbrænding og (mekanisk) biologisk behandling.

Det vurderes, at deponering er den mindst bæredygtige form for affaldshåndtering og anbefales ikke på baggrund af risikoen for methanudslip. Methan har ifølge Kommissionen en drivhuseffekt, der er 23 gange stærkere end kuldioxid. Desuden er der forbundet et tab af ressourcer og land til deponeringsmetoden.

Forbrænding af bioaffald kan derimod anvendes som CO₂ neutral. Energieffektiviteten ved forbrændingsmetoden varierer dog stærkt. Affaldsdirektivet sigter på at imødekomme spørgsmålet om energieffektiviteten ved at fremme overgangen til højeffektive nye anlæg.

Ved biologisk behandling genereres emissioner, men de miljømæssige konsekvenser heraf vurderes til at være begrænsede.

På baggrund af en række såkaldte livscyklusvurderinger, vurderer Kommissionen, at de miljømæssige fordele ved et givet affaldssystem afhænger af en lang række forskellige faktorer, f. eks. mængden af energi der kan genvindes. Kommissionen er ved at udarbejde retningslinjer for anvendelsen af livscyklustankegangen i forbindelse med håndtering af bionedbrydeligt affald.

Økonomiske konsekvenser

I grønbogen udpeges deponering som den billigste løsning af de forskellige håndteringsmetoder hvorimod forbrænding indebærer højere investeringsomkostninger. Omkostningerne for biologisk behandling er vanskelige at beregne, hvor der skal tages hensyn til flere forskellige faktorer, herunder affaldets kvalitet, omkostningerne ved sorteret indsamling mm. De finansielle omkostninger ved håndtering af bioaffald er baseret på en [undersøgelse](#) foretaget for Kommissionen i 2002⁴.

Sociale og sundhedsmæssige konsekvenser

Der findes endnu ikke væsentlige data omkring sundhedsvirkningerne af de forskellige affaldshåndteringsløsninger. En undersøgelse fra UK⁵ afslører dog

⁴ Eunomia 2002, undersøgelsens omkostningsmæssige skøn er repræsentative for EU-15

⁵ DEFRA 2004

ikke tydelige virkninger på sundheden hos folk, der bor i nærheden af håndteringsanlæg for fast husholdningsaffald.

Desuden ventes genanvendelse af bioaffald at få begrænsede virkninger for beskæftigelsen. Endelig vil nye tiltag i forhold til indsamling af affald hænge sammen med ændringer i forbrugernes adfærd.

2.0 Spørgsmål til drøftelse

I vurderingen af, hvordan håndteringen af bioaffald fremover skal udføres, lægger Kommissionen op til en række spørgsmål.

Med hensyn til det første spørgsmål, vurderer Kommissionen, at det overordnet er nødvendigt at skærpe affaldsforebyggelsesindsatsen. Ligeledes skal medlemsstaterne under det reviderede affaldsdirektiv udarbejde nationale forebyggelsesprogrammer. På den baggrund stiller Kommissionen følgende spørgsmål:

Spørgsmål 1: Affaldsforebyggelse ligger øverst i EU's affaldshierarki. Hvilke specifikke foranstaltninger til forebyggelse af bioaffald vil der efter Deres mening kunne træffes på EU plan?

I mange medlemsstater anvendes deponeringsmetoden, som er den mindst ønskværdige metode. Kommissionen stiller følgende spørgsmål for at vurdere om der er et behov for en yderligere indsats for bl.a. at opnå miljømæssige fordele.

Spørgsmål 2: Er der fordele eller ulemper forbundet med yderligere at skærpe grænsen for den mængde bionedbrydeligt affald, som det nu er tilladt at deponere ifølge EU-direktivet om deponeringsanlæg? Hvis ja, bør dette gøres på EU-plan eller snarere afgøres af medlemsstaterne?

For bioaffald der ikke fører til deponering, er der flere behandlingsmuligheder. I forhold til spørgsmålet om alternative håndteringsmetoder end deponering stiller Kommissionen spørgsmålet:

Spørgsmål 3: Hvilke behandlingsmuligheder for bioaffald, der ikke fører til deponering, bør fremmes, og hvad er de vigtigste fordele ved disse muligheder? Bør der ved valget af behandlingsmetode for bioaffald, der ikke fører til

deponering, i højere grad tages hensyn til undersøgelser baseret på livscyklusvurderinger?

I forhold til at fremme målene for vedvarende energi ønsker Kommissionen en drøftelse af følgende spørgsmål:

Spørgsmål 4: Kan energiudnyttelse af bioaffald yde et værdifuldt bidrag til bæredygtig ressource- og affaldshåndtering i EU og til opfyldelse af EU's mål for vedvarende energi på en bæredygtig måde, og hvis ja, på hvilke vilkår?

Indsamling af sorteret bioaffald, vil ifølge Kommissionen kunne fremme investeringer i komposterings- og biogasanlæg. For at se om kravene til indsamling af bioaffald skal ændres, stiller Kommissionen følgende spørgsmål:

Spørgsmål 5: Er der behov for at fremme genanvendelse af bioaffald (dvs. fremstilling af kompost eller anvendelse af komposteret materiale til jordforbedring), og hvis ja, hvordan? Hvordan kan der skabes synergi mellem genanvendelse af bioaffald og energiudnyttelse? Fremlæg venligst dokumentation.

Kompostering vil ifølge grønbogen have positiv indvirkning på jordforbedring i EU. Hvis denne form for håndtering skal fremmes, vil der være et behov for standarder for behandling af bioaffald og for kompostkvalitet. For at se, hvordan disse regler fastsættes, og om der i den forbindelse er et behov for EU-standarder eller nationale regler, stiller Kommissionen følgende spørgsmål:

Spørgsmål 6: til fremme af anvendelsen af kompost/fermentat:

- **Bør der udelukkende fastsættes kvalitetsstandarder for kompost som et produkt eller også for kompost af ringere kvalitet, som stadig henhører under affaldsordningen (f.eks. til anvendelsesformål, der ikke er tilknyttet til fødevareproduktion)?**

- **Bør der fastsættes regler for anvendelsen af kompost/fermentat (f.eks. grænser for koncentration af forurenende stoffer i kompost/fermentat og jord, hvorpå kompost/fermentat spredes)?**
- **Hvilke forureningsstoffer og koncentrationer bør disse standarder baseres på?**
- **Hvilke argumenter er der for/mod anvendelse af kompost (fermentat) fra blandet affald?**

For at vurdere om små komposteringsanlæg, som ikke er omfattet af nuværende bestemmelser, skal opfylde visse hygiejne- og overvågningskrav stiller Kommissionen følgende spørgsmål:

Spørgsmål 7: Er der tegn på, at der er huller i de nuværende lovrammer for driftsstandarderne for anlæg, som ikke falder ind under IPPC-direktivet, og hvis ja, hvordan skal disse huller stoppes?

En lang række forskningsprojekter beskæftiger sig med alternative behandlingsmuligheder for bioaffald med fokus på klimaændringer og forringelse af jordkvaliteten. Kommissionen stiller i den forbindelse følgende spørgsmål:

Spørgsmål 8: Hvad er fordelene og ulemperne ved de forskellige håndteringsmetoder for bioaffald? Er der lovgivningsmæssige hindringer for videreudvikling og indførelse af disse metoder?

Fristen for bemærkninger til grønbogen er den 15. marts 2009. Kommissionen ventes efter høringen at overveje forslag eller initiativer til en EU-strategi for håndtering af bioaffald.

Med venlig hilsen,

Pytrik Dieuwke Oosterhof (3632)